

הקדמה

בשעות חייו האחרונות של משה רבנו הוא פנה להיפרד מהעם שאהב והנהיג ארבעים שנה. משה נטל את ספר התורה והעניק אותו בתור ירושה משפחתית, שמעביר האב אל ילדיו. ובלשונו (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה – מורשה קהילת יעקב".

הביטוי שבו בחר משה, "ירושה", הוא רב-משמעות. ירושה שייכת לכל בני המשפחה במידה שווה, לקטנים כמו לגדולים. ירושה היא גם הדבק המחבר את בני המשפחה. החפץ הייחודי הזה אוצר סביבו חוויות משותפות וזיכרונות אישיים השייכים רק להם, ובעתיד, הם יעבירו את הירושה הזו לבני הדור הבא עם כל המשמעויות שהיא אוצרת סביבה.

לאחר שלושת אלפים שנה, המורשת של משה עודנה ממשיכה לעבור מדור לדור. אבות מלמדים לבניהם את מעשי האבות, אמהות מספרות לילדיהן את סיפורי התנ"ך, ובכל שבת יהודים מתכנסים לבתי הכנסת כדי לשמוע את קריאת התורה ולחוות אותה בעוצמה. גם לאחר אלפי שנות לימוד, עדיין ממשיכות פרשיות התורה לעורר שאלות מרתקות, כאילו הן ניתנות עכשיו לראשונה. כאילו לא נידונו מעולם.

הספר שלפניכם הוא חוליה נוספת בשרשרת ארוכה של ספרים וכתבי פרשנות העוסקים בעומק הפרשה. ייחודו של הספר בכך, שהוא מבוסס על דרשותיו וכתביו של רבי מנחם מנדל שניאורסון, שנודע בתור "הרבי מלובביץ'".

מפעלו ההגותי של הרבי מלובביץ' הוא עצום בהיקפו. במשך חמישה עשורים כתב הרבי למעלה ממאתיים אלף מכתבי תשובה. קשת הפונים אליו הקיפה את כל גוני האוכלוסייה, גברים ונשים, יהודים ושאינם יהודים, תלמידי חכמים, אנשי אקדמיה וסתם אנשים שעלו אל מקום מושבו בשכונת קראון הייטס הניו-יורקית, כדי לקבל עצה, ברכה או מילת עידוד.

אולם אמצעי ההוראה העיקרי של הרבי היה בהתכנסות החגיגית המכונה בלשון החסידית – "התוועדות".

ההתוועדויות הללו נערכו כמה פעמים בחודש בבית הכנסת המרכזי של חב"ד, בבית מס' 770 בשכונת קראון הייטס בברוקלין. אלפי אנשים נכחו במקום, בהם חסידיו של הרבי ואורחים מכל קצווי תבל. סדר ההתוועדות היה קבוע: תחילה היה הרבי מציין את התאריך המסוים שלכבודו חלה ההתוועדות, ואחר כך דורש דרשה מעמיקה על אודות פסוק מתוך פרשת השבוע או סוגיה הלכתית.

סגנונו של הרבי היה מיוחד במינו. הוא היה מצטט פסוק מהתנ"ך או התלמוד, מציג כמה שאלות כדי להגיע לרבדיה השונים של ההלכה, ואחר כך ממשיך וחושף את הממד הרוחני הפנימי של הקטע.

כל התוועדות כזו היתה מסתיימת תמיד באותה השאלה: איך אפשר ליישם את כל זה באופן מעשי בחיי היום-יום שלנו? או: איך נמזג את המחשבה עם המעשה? הרבי עסק בלמידת הממדים הפנימיים והרוחניים של התורה, אשר יוצרים שיתוף פעולה בין הגוף לנפש ועושים את הקשר עם ה' לאמיתי וקרוב.

במשך הזמן הועלו דברי הרבי אל הדפוס תחת הכותרים "לקוטי

שיחות" ו"התוועדויות". שתי הסדרות הללו כוללות קרוב למאה כרכים! בנוסף, הודפסו מכתביו בסדרה בפני עצמה, הנושאת את השם "אגרות קודש", והיא בת שלושים כרכים.

ספר זה לא היה רואה אור, לולא סיועם ועידודם של כמה אנשים שמצאו עניין בהדפסת דברי הרבי בלשון נגישה ועניינית. הרב משה שילת יזם את הוצאת הספר והעניק סיוע רב לאורך שלבי העריכה. הרב זלמן גורליק והרב חיים הבר, מבית חב"ד באר שבע, יצקו את היסודות של הדפסת דברי הרבי לקהל הרחב, עם מפעל "בסוד הפרשה", המעביר מדי שבוע את שיחות הרבי לעשרות אלפי קוראים בכל רחבי העולם. ליאור אלפרוביץ ערך בכישרון רב את פרקי הספר והרב יוסי הלפרין ערך את כותרות הפרקים הנהדרות. ראשיתו של הספר הזה בשיעור שבועי על פרשת השבוע, שנמסר בבית הכנסת חב"ד בראשון לציון במסגרת מכון משכן מנחם. תודתי להנהגת הקהילה ולמשתתפים הקבועים, אשר הובילו אל המוצר המוגמר.

ולסיום: הרבי נהג לצטט לעתים קרובות את דבריו של הרמב"ם (הלכות תשובה): "לעולם יראה אדם כאילו העולם כולו שקול... עשה מצווה אחת, הכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות". מעשה אחד ועוד מעשה אחד יכולים לשנות את העולם ולהביא לכולנו גאולה וישועה. לו תביא קריאת ספר זה לאותו מעשה טוב, אשר יכריע את הכף ויחיש את גאולת ישראל – היה זה שכרנו.

ראש השנה תשע"ד (ספטמבר 2013)
כפר חב"ד, ישראל

בראשית

עולם לא מושלם

הרוע האנושי מגיע לשיא בפרשה הזו – חטאים, תאוות ורצח. למה החושך מופיע לפני האור?

סיפור הבריאה, הפותח את חומש בראשית ואת התורה כולה, הוא תיאור נפלא של יצירת עולם חדש. במשך ששת ימי הבריאה נפרש רקיע תכלת מעל, הארץ נזרעה בעשב ועצי פרי, המאורות נתלו בשמים והעולם התמלא בעלי חיים. אך כל אלו לא נבראו אלא כדי לשמש תפאורה ליצירת נזר הבריאה – האדם הראשון. בשלב זה, הכול נראה מושלם. בגן העדן הפרחים פורחים, העצים מלבלבים, והאדם חי עם האישה שנוצרה עמו, חופשי כמעט לגמרי. רק איסור אחד הוטל עליו על ידי האלוקים: "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע – לא תאכל ממנו". אלא שאז, בהחלטה של רגע, האידיליה הזו נהרסת לגמרי. לאחר כמה רגעים שבהם מציית האדם לאיסור ולא נוגע בפרי העץ, הוא נכנע לאשתו – שהיא עצמה התפתתה מדברי החלקלקות של הנחש – ובוחר לנגוס בפרי האסור. לשבריר שנייה נדמה כי לא אירע אסון, אך הדבר לא נעלם מעיני האלוקים. ניסיונות ההתחמקות של אדם וחוה עולים בתוהו, והם נענשים בגירוש מגן העדן, שהדרך אליו נחסמת מעתה על ידי להט החרב המתהפכת. הירידה של אדם וחוה מחיי השלווה שהציע גן העדן אל הקיום

האנושי הארצי רצוף התלאות והסבל, אינה נעצרת עם הגירוש ממנו. היא ממשיכה גם לפרק הבא שבו אנו מתוודעים לקין והבל, שני הבנים שנולדו לאדם ולחוה. כמו כל זוג הורים טריים, אפשר לשער כמה ציפיות הם תלו בצמד הילדים. אך גם במקרה הזה, התקווה לקיום רגוע ושלו מתנדפת ברגע אכזרי אחד.

זה היה כאשר הבנים הקריבו קרבנות לפני הקב"ה. הבל הביא מהמשובח שבצאנו וקין הביא מהגרוע שבפרי הארץ. האלוקים קיבל את מנחתו של הבל ודחה את זו של קין, והוא במקום להתמודד עם הדחייה, העדיף להפנות את כעסו כלפי אחיו ורצח אותו נפש. הטרגדיה האנושית מגיעה לשיאה.

כך האדם, שהחל את דרכו כפסגת היצירה האלוקית, הידרדר לשפל המדרגה המוסרית. האופטימיות שאפיינה את ימי הבראשית, הפכה לסיפור אימה של רצח בתוך המשפחה, וכל זה ברצף סיפורי אחד של שני פרקים.

במבט מהצד נראה כי זה מה שאנחנו אמורים לזכור מפרשת "בראשית", את הנטייה המקננת בכל בן אנוש לפעול בצורה בלתי מוסרית. לשקר, לנסות להתחמק מעונש וגם לרצוח.

ואי-אפשר שלא לשאול, מדוע בוחרת התורה להנציח את המציאות הרעה הזו, ודווקא מיד בפתיחה?

למה העזים בראש?

תשובה אפשרית לפתיחה הקודרת והטרגית שמספקת התורה, אפשר למצוא בסיפור מעשה שמביא התלמוד (שבת דף עז):

בוקר אחד נכנס רב יהודה לשיבת פומבדיתא בבבל במצב רוח טוב במיוחד. במקום למסור שיעור רגיל הוא קרא לתלמידים לשאול כל שאלה שעולה בדעתם. התלמידים שאלו שאלות שונות

בנושאים מגוונים ואחד העלה את השאלה הבאה: "שמתי לב, כבוד הרב, כי כאשר עדר הצאן פוסע לאטו, העזים צועדות בראש הטור, ואילו הכבשים משתרכים מאחור. מה הסיבה לכך? מדוע הכבשים אינם צועדים ראשונים והעזים אחרונות?"

רב יהודה התייחס לשאלה ברצינות רבה וענה: "העזים הן יחסית כהות, ואילו הכבשים (הרחלים) הם בהירים, בגלל הצמר שעוטף אותם. בעולם הזה, מופיע קודם החושך ואחר כך האור, ולכן העזים הכהות מקדימות את הכבשים הבהירים".

וכדרכם של חז"ל, הוסיף רב יהודה לתשובתו ראייה מן המקרא. בסוף כל יום בבריאה, התורה מסכמת: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד; ויהי ערב ויהי בקר יום שני" וכן הלאה. מה הסיבה לכך שהערב הופיע תחילה? שהבריאה התחילה מהלילה? אלא זו דרכו של עולם – תחילה מופיע החושך ורק אחריו האור.

זה רק הפרומו

העיקרון האמוני העולה ממשל העזים והרחלים של רב יהודה, מקבל בתורת החסידות התייחסות רחבה יותר, משום שהוא ממחיש לשיטתה את מטרת הבריאה והקיום. החסידות מלמדת כי לפני הבריאה, העולם היה טוב מוחלט. "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". אך אלוקים רצה משהו אחר, הוא שאף לכיבוש החושך. הוא חפץ לראות את דחיית הרע והעדפת הטוב על פניו. לשם כך, הוא ברא עולם שישמש את האדם בעל היצרים והדחפים, וזאת מתוך תקווה שהאדם יהיה חכם מספיק כדי לדחות את הרע ולבחור באופן חופשי בעשיית הטוב. כלומר, מן האדם מצופה לתקן את מידותיו ולהפוך את סביבתו למקום טוב יותר.

זו גם הסיבה שהתורה אינה מחביאה או מטשטשת את קיומו של

הרוע, אלא בדיוק להפך, מעניקה לו התייחסות נרחבת. שכן הרוע הוא מושא משימת הקיום האנושי. האדם, עם כל החולשות הטבועות בו מעצם הווייתו, נדרש להשתחרר מהדחפים החומריים הפועמים בתוכו ולהתמסר אל רצון האל.

במובן הזה, פרשת "בראשית" היא רק ה'פרומ'ו', ההקדמה לבאות. אמנם זוהי פתיחה פסימית, אך הקריאה בפרקים הבאים מגלה כי לצד התגברות החושך, מפציעות בעולם דמויות המשקפות כי אפשר לנהוג גם אחרת. כמו למשל נח, שבשל צדיקותו נבחר לאביה השני של האנושות, או אברהם אבינו, שנולד וגדל לתוך עולם רווי אלילות, אך בחר להתנכר לו ולעמוד מן העבר השני שלו.

הכול טעון שיפור

כל אחד שואף אל הטוב המושלם. אנו מאחלים לעצמנו ולאנשים היקרים לנו בריאות טובה, פרנסה בשפע ורווחה כלכלית. וכך בהיבט הרוחני של החיים – שלוה פנימית, עשיית טוב, צדק וישר. אך לכול גם ברור שהשגת השאיפות הללו במלואן היא בלתי אפשרית. חיים בלי כיעור ורוע אינם קיימים בנמצא. פרשת "בראשית" מעניקה לנו הסבר לחוסר השלמות הזה. אלוקים נמנע בכוונה מלברוא עולם מושלם, שכן המשימה הניצבת בפנינו היא דווקא תיקון הרוע והתגברות על החושך.

הבחירה אם להיכנע לדחפים והיצרים האורבים בכל פינה, או לייפות את הכיעור ולתקן את הטעון שיפור – מצויה כולה בידנו. והמבחן אינו בהצלחה המוחלטת, אלא במאמץ התמידי, בשאיפה הקבועה למצוא חן בעיני אלוקים ואדם (מבוסס על ספר התניא, פרק כז).

ניצוצות: אייכה?

רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, נעצר על ידי הצאר פאול, באשמת משלוח תמיכה כספית ליהודי ארץ ישראל. באחד הימים נכנס לתא המעצר שלו שר חשוב מממשלת הצאר וביקש לשאול: פרשת "בראשית" מספרת כי לאחר שהאדם חטא באכילת פרי העץ, אלוקים פנה אליו ושאל: "אייכה?"

"אינני מבין זאת", אמר השר, "וכי אלוקים אינו יודע היכן נמצא אדם הראשון?!"

"הקריאה 'אייכה'", השיב הרבי, "היא קריאה נצחית, שאלוקים מפנה לכל אדם בכל יום. 'אייכה'? היכן נמצאת נשמתך? האם אתה מגשים את הייעוד שלשמו נבראת?"

פרשת "נח"

האיפוס הגדול

אין דבר מרגיע כמו ישיבה מול הים בשעת שקיעה.
מדוע היה המבול הנורא דווקא במים?

המים הם נוזל החיים. הם בסיס הקיום של הצמחים, החיות ובני האדם, ובלעדיהם דבר אינו יכול להתקיים. הדבר ברור לכל יושבי תבל ובמיוחד למי שחי באזור בעל אקלים מדברי ויבש, כמו תושבי ארץ ישראל. הדבר היה ידוע כמובן גם לחז"ל, שקבעו כי מיד בתחילת החורף מתפללים את תפילת הגשם ומעתיירים שהשנה הבאה תהיה רטובה וגשומה.

תורת הקבלה מעצימה את חשיבות המים, בקובעה כי הם ביטוי של ספירת ה'חסד' העליונה, אחת מעשר הספירות המרכיבות את היקום. וכשם שטבעם של המים לזחול ולחלחל מלמעלה כלפי מטה, כך גם הטוב והשפע האינסופי שמשפיע אלוקים על העולם. לכן, על רקע ההקדמה הזו, קשה מאוד להבין את הסיבה שבגינה בחר ריבונו של עולם להעניש את העולם, באלף השני לבריאה, דווקא באמצעות מבול מים שוטף. מדוע נבחרו המים לשמש ככלי המשחית והמחריב כל חלקה טובה? וכי לא היה מתאים יותר לעשות זאת עם אש וגופרית, כפי שייעשה בהמשך בסדרם ועמורה?!

מידה כנגד מידה

אך, תחילה, תזכורת קצרה על השתלשלות האירועים: פרשת "נח" מתארת מציאות קשה, שבה בני האדם השחיתו את מעשיהם בצורה חמורה ביותר. חמסו, גזלו, פגעו בקדושת המשפחה והתפללו לעץ ואבן. הם ירדו נמוך כל כך, עד שאלוקים מאס במעשה ידיו והצהיר: "נחמתי כי עשיתים". כלומר, חבל בכלל שיצרתי אדם כזה.

אבל אלוקים לא התכוון להשמיד את העולם כולו. צדיק אחד, נח שמו, נבחר להיות משקמו של המין האנושי לאחר המבול.

נח הצטווה להכין תיבה גדולה, שאליה ייכנס עם משפחתו בשעת המבול, יחד עם נציגות מבעלי החיים השונים, וזאת כדי להשאיר גרעין של צמיחה בעבור הימים שאחרי המבול. המדרש (לקח טוב על פרשת "נח") מלמד כי במשך מאה ועשרים שנה עבר נח על התיבה, ואז, בתחילת החורף, נפתחו ארובות השמים והמטירו גשמי זעף ללא הפסקה, עד שהעולם כולו התמלא מים.

התורה מתארת את האירועים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: "והמים גברו מאד מאד על הארץ... ויגוע כל בשר הרומש על הארץ, בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השורץ על הארץ וכל האדם". המים, נוזל החיים, הפכו לכלי המשחית אשר מחה את כל היקום.

השאלה הזו, על בחירת המים ככלי משחית, עלתה כבר בספרי הפרשנים. אחד ההסברים טוען כי חנק במים הוא העונש שהתאים לסוג החטאים שהם חטאו בו. כך למשל רבי שלמה אפרים מלונטשיץ (המאה ה-16), המכונה "כלי יקר" על שם ספרו, כתב בפירושו כי בני דור המבול חטאו בשלושה חטאים חמורים, והם גררו באופן ישיר את עונש המים. חטא הגזל, שמאופיין בהתפשטות לשטח זר, ולכן נענשו במים, שזוחלים ומתפשטים ממקום למקום. חטא גילוי עריות, והעונש על פי התורה למי שמקיים יחסי אישות

עם אשת איש, הוא חנק. ועבודת אלילים, כלומר עזבו את הקב"ה, שהוא בבחינת "מעייני מים חיים" ולכן נפגעו מהמים.

דווקא לא עונש

תורת החסידות מספקת הסבר אחר, הפוך לחלוטין. המים נבחרו בעבור המבול, דווקא משום התפקיד החיובי והמועיל שניחנו בו. נשים לב לעובדה מעניינת: הגורם הראשוני בחיים הוא – מים. עובר זעיר גדל ברחם האם, בתוך שליה מלאה מים. גם לאורך החיים, המים נמצאים בתוך כל איברי הגוף ומהווים את רוב משקל האדם. כפי שזה ב'מיקרו' – באדם הקטן, כך זה בדיוק ב'מקרו' – בעולם הגדול. התורה מתארת כי הדבר הראשון שהיה בכריאה הוא מים. כך נאמר בפסוק השני בתורה: "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". אחר כך אלוקים יצר שקע בתוך המים והפריד בין המים העליונים לתחתונים ויצר ביניהם את כדור הארץ והאטמוספירה.

כעת אפשר לקבל מבט חדש על המבול: אלוקים הציף את העולם במים, משום שהם החומר שממנו הוא נוצר לכתחילה. תפקידו של המבול היה לאפס ולאתחל את העולם ולהחזירו אל נקודת הראשית שלו, לשלב שבו "רוח אלוקים מרחפת על פני המים". אם כך, הרי שמי המבול היו "מי הטהרה" ולא "מי ההשחתה" – גם אם הטהרה הזו דרשה להשמיד את כל מה שהיה שייך לעולם הישן והמקולקל. המסר שאותו מבקשת החסידות ללמדנו הוא מהפכני. התורה גוזרת לעתים עונשים חמורים על חטאים מסוימים, אך תכליתם היא היטהרות ולא נקמה. העונשים נועדו לנקות את הכתם שיצר החטא – ולפעמים הכתם מכוער וניקויו דורש שימוש בכלים ובשיטות שנתפסים לכאורה כאלימות וקיצוניות – אך למעשה המטרה של הניקוי היא להשיג חיים חדשים.

לחזור לבראשיתיות

ומכאן גם הקשר למקווה מים כמקום מטהר. היהדות מייחסת חשיבות גדולה לטבילה במקווה טהרה. גר המתגייר ונכנס לחיק היהדות עושה זאת באמצעות טבילה במקווה. גבר או אישה שנטמאו טובלים במי המקווה ומיטהרים, ובכלל, מנהג החסידים הוא שכל אדם שרוצה להתעלות ברמה רוחנית – טובל עצמו במקווה. מה יש בהם במי המקווה שמסלקים את הטומאה? והרי כלשונו הידועה של הרמב"ם (הלכות מקוואות יא, יב): "הטומאה איננה טיט או צואה שתעבור במים"? התשובה היא אותה תשובה לשאלת המבול: טבילה היא כניסה מוחלטת אל המים, עד שאפילו שיערה אחת לא נשארת בחוץ. לרגע אחד האדם חוזר אל המצב הבראשיתי שלו, כפי שהיה מכוסה במים קודם הבריאה וקרוב אל הקב"ה. האיפוס העצמי הזה מאפשר לו להתחיל הכול מחדש (מבוסס על לקוטי שיחות חלק ל, עמ' 16 ואילך).

ניצוצות: להיוולד מחדש בגיל ארבעים

עד גיל ארבעים היה רבי עקיבא רועה צאן פשוט. הוא היה איש נבער שלא ידע אפילו קרוא וכתוב. פעם עמד על פי הבאר וראה סדק שנפער בתוך הסלע. "מי פער את הסדק הזה", התפלא. החברים הסבירו לו כי המים טפטפו על הסלע וחדרו בו. רבי עקיבא התפעל וחשב לעצמו: 'אם המים סדקו את האבן, בוודאי יוכלו לחדור בתוך לבי האבן שלו'. הוא החליט לעזוב הכול ולהתחיל את החיים מחדש. הלך לשיבה ולמד תורה ביום ובלילה, עד שהפך במשך השנים ל"רבי עקיבא". האיש והאגדה. והכול התחיל ביום אחד – בגיל ארבעים.

פרשת "לך לך"

בעזרת השם

האם יש קשר בין שם האדם למזל שלו, מהן התכונות הרוחניות של האותיות ובאילו מקרים מומלץ לשנות את השם?

אם חושבים על כך לעומק, לידת ילד – לצד היותה אחד הרגעים המאושרים בחייו של זוג הורים – עלולה להוות סיבה לוויכוח מהותי בתוך המשפחה: איך לקרוא לתינוק או לתינוקת שנולדו? האם על שם קרוב ממשפחת האב או דווקא ממשפחת האם, ואולי דווקא בשם ניטראלי שלא קשור לאיש?

ברור שעצם האפשרות לקיומו של הוויכוח מעידה על החשיבות הרבה שההורים מעניקים לשם. הם אינם מתייחסים אליו רק ככינוי נחמד או סימן זיהוי, אלא כפרט חשוב שיש בכוחו להשפיע על אופי החיים.

גם בפרשת "לך לך" אפשר למצוא חיזוק משמעותי לגישה הזו. התורה מספרת על המאמצים של אברהם ושרה לזכות בילד. הם היו נשואים במשך שנים רבות ולא זכו לפרי בטן. המדרש מספר כי אברהם ראה במפת המזל שלו בשמים שלא יראה ילד משרה. ואז, תפנית חדה בעלילה. הייאוש הופך ברגע לתקווה. אלוקים התגלה אל אברהם ואמר לו כי בקרוב תלד שרה בן, ולא רק זאת אלא ששמו של הילד כבר נקבע: "וקראת את שמו יצחק". ובעניין המזל שלא האיר פנים – ה' העלה פתרון פשוט: תחליף

את שמה של האישה – מ"שרי" ל"שרה", וזה ישנה את המזל שלה.
שרה עשתה כמצוות בעלה ושנה אחר כך ילדה בן.
התמיהה שעולה כאן היא מתבקשת: איך הצעד הסמלי שעשתה
שרה בשינוי אות אחת משמה, הצליח לשנות בצורה כה משמעותית
את מזל חייה?

השם קובע

את התשובה אפשר למצוא בהבנה שהשם הוא ה'כותרת' של האדם.
כלומר, השם מתאר במילה אחת את אישיות האדם הנושא אותו.
למשל, יעקב אבינו נקרא בתחילה "יעקב", וזאת, משום שבצעירותו
היה רק ה'עקב' של אחיו הגדול עשו. הוא נולד אחריו ואף נאלץ
לברוח מהבית בגלל פחדיו מעשו. אולם בהמשך, יעקב הלך לבית
לבן הארמי ולמד לעמוד על עקרונותיו, וכבר לא חשש להילחם עם
עשו פנים אל פנים, אז הפך ל"ישראל", חיבור של המילים: "שר"
ו"אל", כלומר, זה שיכול להילחם עם חזקים ממנו.
כך גם שמות בעלי החיים, שכל אחד מהם מעיד על מהות החי.
ה"אריה", מלך החיות, נקרא בשם מיוחד שמבטא את העוצמה שלו:
המילה "אריה" מורכבת משלוש אותיות שמופיעות בשמו של
אלוקים (אל"ף, יו"ד, ה"א), והאות "ריש" מסמלת 'רוחניות'. "חמור",
לעומתו, הוא מלשון 'חומר', משום שהוא סכל ומסורבל מכל בעלי
החיים. ו"חסידה" נקראת כך משום שהיא גומלת חסד עם חברותיה.

האותיות מרכיבות

מעבר להיבט הזה, הקבלה ותורת החסידות מוסיפות פן עמוק
ונשגב למשמעות השם. על פיהן השם אינו רק מתאר את האדם –

אלא למעשה יש בכוחו להשפיע משמעותית על עיצוב האישיות. הדבר תלוי ברצף האותיות המרכיבות את השם. על פי הקבלה, כל אות מסמלת תכונה רוחנית מסוימת, והצירוף של האותיות יחד בתוך השם מרכיב את האישיות השלמה של האדם.

למשל, האות "אל"ף" מסמלת את יכולת החיבור בין האדם לאלוקים, כפי שבא לידי ביטוי בתכונות כמו אמונה, אהבה ואור. את הדבר אפשר לראות בצורה של האות א' – תג למעלה ותג למטה וקו אלכסוני המחבר את שני התגים.

האות "בי"ת" מסמלת יציבות, כמו בית מגורים, ולכן הקו התחתון שלה רחב. האות "גימ"ל" היא נתינה, כמו גמילות חסד, ולכן יש לה למטה תג פונה קדימה. ואילו האות "דל"ת" מסמלת קבלה ויניקה מאדם אחר, ואכן הקו העליון שלה משוך לאחור. וכן הלאה לגבי שאר האותיות.

בהקשר סיפור התעברותה של שרה אמנו – האותיות המדוברות הן: יו"ד וה"א. יו"ד היא קטנה בין האותיות ומסמלת יכולת מיקוד וריכוז, ואילו ה"ה"א" גדולה והפוכה ממנה ומסמלת דווקא התפשטות לאורך ולרוחב. זהו הבסיס שעמד מאחורי שינוי השם – מ"שרי" ל"שרה": שרי לא הצליחה להיכנס להיריון, משום שהופיעה בשמה אות קטנה של יו"ד, שמסמלת דווקא צמצום ומיקוד. לפיכך אלוקים החליף את ה"יו"ד ב"ה"א" – שמסמלת יכולת פריזון והתפשטות.

כולנו סוג של נביאים

מתן שם לאדם או שינוי שם, מוביל אותנו לשתי מסקנות. הראשונה, יש חשיבות רבה לשם שאנו מעניקים לילדינו. חז"ל מכנים זאת בתור "נבואה קטנה" שניתנה להורים. לכן כדאי לבחור